

แบบรายงานนวัตกรรม

ข้าว..เล่าสู่กันฟัง ผักเล่าเรื่อง-คิดวิเคราะห์

ด้วยสื่อท้องถิ่นสำหรับอนุบาล 3

นางวรรณทณารัตน์ ศิริยา

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

1. **ชื่อนวัตกรรม :** ข้าว..เล่าสู่กันฟัง ผีกเล่าเรื่อง-คติวิเคราะห์ ด้วยสื่อท้องถิ่นสำหรับอนุบาล 3
2. **ผู้จัดทำ :** นางวรรณทนต์น์ ศิริยา
3. **ระยะเวลาในการพัฒนานวัตกรรม** 4 มกราคม- 6 กุมภาพันธ์ 2569
4. **ที่มาและความสำคัญ**

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การเตรียมความพร้อมด้านการอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในระดับต่อไป อย่างไรก็ตาม เด็กระดับชั้นอนุบาล 3 ยังอยู่ในช่วงวัยที่เรียนรู้ได้ดีที่สุดผ่านการลงมือปฏิบัติ การเล่น และการเชื่อมโยงกับสิ่งใกล้ตัว หากการเรียนรู้ภาษาไทยใช้เพียงการท่องจำพยัญชนะหรือคำศัพท์ อาจทำให้เด็กขาดความสนใจและไม่สามารถเชื่อมโยงความหมายของคำกับประสบการณ์จริงได้

จากบริบทของชุมชนและวิถีชีวิตของเด็กในท้องถิ่น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการทำนาและข้าว ซึ่งเป็นอาหารหลักของคนไทย ผู้พัฒนานวัตกรรมจึงเห็นความสำคัญของการนำ “เมล็ดข้าว” มาเป็นสื่อและฐานการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ภาษาไทยกับสิ่งใกล้ตัวของเด็ก ผ่านกิจกรรมการเล่น การสังเกต การจัดกลุ่ม และการเชื่อมโยงคำศัพท์ ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้การวิเคราะห์คำ การจดจำพยัญชนะ และการเชื่อมโยงคำศัพท์ภาษาไทยได้อย่างเป็นธรรมชาติ

นวัตกรรม “วิเคราะห์คำ เชื่อมโยงเมล็ดข้าวสู่ภาษาไทยของนักเรียนชั้นอนุบาล 3” จึงถูกพัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด การสังเกต และการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาไทยของเด็กปฐมวัย โดยใช้เมล็ดข้าวหรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับข้าวเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น การเรียงเมล็ดข้าวเป็นตัวอักษร การจับคู่คำศัพท์กับภาพ การแยกเสียงพยัญชนะต้น หรือการสร้างคำง่าย ๆ จากประสบการณ์ใกล้ตัว ซึ่งช่วยให้เด็กเกิดความสนุก สนใจ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ นวัตกรรมดังกล่าวยังช่วยปลูกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าและความสำคัญของข้าว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทย ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งผลให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียน และช่วยวางรากฐานการอ่านและการเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

5.วัตถุประสงค์วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาไทยของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โดยเฉพาะทักษะการฟัง การพูด และการเตรียมความพร้อมด้านการอ่าน
2. เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์คำ การจดจำพยัญชนะ และการเชื่อมโยงคำศัพท์ภาษาไทยของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย
3. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้เมล็ดข้าวเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนให้เกิดความสนุกและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
5. เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของข้าว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและ

6. กลุ่มเป้าหมายกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนานวัตกรรมครั้งนี้

ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 9 คน ของโรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านภาษาไทย การรู้จักพยัญชนะ การเชื่อมโยงคำศัพท์ และการวิเคราะห์คำ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เมล็ดข้าวเป็นสื่อในการจัดประสบการณ์เรียนรู้

7. เครื่องมือที่ใช้

1. ชุดกิจกรรม “วิเคราะห์คำ เชื่อมโยงเมล็ดข้าวสู่ภาษาไทย”
2. สื่อการเรียนรู้จากเมล็ดข้าว เช่น การเรียงเมล็ดข้าวเป็นตัวอักษร การจัดกลุ่มคำศัพท์
3. บัตรคำและบัตรภาพคำศัพท์ภาษาไทย
4. แบบฝึกกิจกรรมการเชื่อมโยงคำศัพท์
5. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
6. แบบประเมินพัฒนาการด้านภาษาไทยของนักเรียน

8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนานวัตกรรมดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ
ศึกษาปัญหาการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนระดับปฐมวัย พบว่านักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถจดจำพยัญชนะหรือเชื่อมโยงคำศัพท์ได้ดี
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
ศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยและแนวทางการใช้สื่อใกล้ตัวในการพัฒนาทักษะทางภาษา
3. ออกแบบนวัตกรรมและกิจกรรมการเรียนรู้
ออกแบบกิจกรรมที่ใช้เมล็ดข้าวเป็นสื่อในการเรียนรู้ เช่น การเรียงเมล็ดข้าวเป็นตัวอักษร การจับคู่คำกับภาพ และการวิเคราะห์คำง่าย ๆ
4. พัฒนาและจัดทำสื่อ/ชุดกิจกรรม
จัดทำสื่อ บัตรคำ บัตรภาพ และแบบฝึกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
5. ทดลองใช้และปรับปรุงนวัตกรรม
ทดลองใช้กิจกรรมกับนักเรียน และปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Jean Piaget)
เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากการลงมือปฏิบัติ การสำรวจ และการใช้ประสาทสัมผัส
2. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism)
ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. แนวคิดการเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-based Learning)
การเรียนรู้ผ่านการเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน
4. แนวคิดการใช้สื่อใกล้ตัวในการเรียนรู้
การนำสิ่งที่ใกล้ตัว เช่น เมล็ดข้าว มาใช้เป็นสื่อ ช่วยให้เด็กเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริงได้ง่ายขึ้น

10. กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

1. เตรียมสื่อการเรียนรู้ เช่น เมล็ดข้าว บัตรคำ และบัตรภาพ
2. อธิบายกิจกรรมและสร้างความสนใจให้กับนักเรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น
 - การเรียงเมล็ดข้าวเป็นพยัญชนะ
 - การจับคู่คำศัพท์กับภาพ
 - การแยกเสียงพยัญชนะต้นของคำ
4. ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกิจกรรมการเล่นและการเรียนรู้
5. ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และให้คำแนะนำ
6. ประเมินผลการเรียนรู้และสะท้อนผลการจัดกิจกรรม

11. ผลที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย (ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ เจตคติ สมรรถนะ)

1. ด้านความรู้

นักเรียนมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพยัญชนะและคำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน สามารถเชื่อมโยงคำกับภาพและความหมายได้

ด้านทักษะ

นักเรียนสามารถวิเคราะห์คำง่าย ๆ จัดจำพยัญชนะ และเชื่อมโยงคำศัพท์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ด้านคุณลักษณะ

นักเรียนมีความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ กล้าแสดงออก และมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม

ด้านเจตคติ

นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย และเห็นความสำคัญของข้าวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไทย

ด้านสมรรถนะ

นักเรียนมีสมรรถนะด้านการสื่อสาร การคิดพื้นฐาน และการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไปได้

12. บทเรียนที่ได้รับ

จากการพัฒนานวัตกรรม “วิเคราะห์คำ เชื่อมโยงเมล็ดข้าวสู่ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3” ผู้สอนได้รับบทเรียนสำคัญจากการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. การใช้สื่อจากสิ่งใกล้ตัวช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กได้ดี
การนำเมล็ดข้าวมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ สนุกกับกิจกรรม และสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตประจำวันได้
2. การเรียนรู้ผ่านการเล่นช่วยพัฒนาทักษะภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
กิจกรรมที่ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ เช่น การเรียงเมล็ดข้าวเป็นตัวอักษร การจับคู่คำศัพท์กับภาพ และการแยกเสียงพยัญชนะต้น ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ
3. การจัดกิจกรรมที่หลากหลายช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้รอบด้าน

13. เงื่อนไขความสำเร็จ (นักเรียน ครู สถานศึกษา ผู้ปกครอง)

การดำเนินนวัตกรรมให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ดังนี้

1. ด้านนักเรียน

- นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
- นักเรียนมีความกล้าแสดงออกและพร้อมที่จะเรียนรู้ผ่านการเล่น
- นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการทำกิจกรรม

2. ด้านครู

- ครูมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก
- ครูใช้สื่อและวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน
- ครูมีการติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านสถานศึกษา

- สถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู
- มีการจัดสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ผู้บริหารให้กำลังใจและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครู

4. ด้านผู้ปกครอง

- ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน
- สนับสนุนการทำกิจกรรมและฝึกทักษะทางภาษาให้กับเด็ก
- มีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับครูเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก

14. ภาพกิจกรรม

15. ภาคผนวก

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้: ภาษาไทยใกล้ตัวเรา
ระดับชั้น: อนุบาลปีที่ 3

กิจกรรม: วิเคราะห์คำ เชื่อมโยงเมล็ดข้าวสู่ภาษาไทย
เวลา: 30-40 นาที

1. สาระสำคัญ

การเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัยควรเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติจริง โดยการนำเมล็ดข้าว ซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัวมาใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ ช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ตัวอักษรและคำศัพท์ได้อย่างสนุกสนาน เด็กสามารถเชื่อมโยงภาพ เสียง และตัวอักษร พร้อมทั้งพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์คำศัพท์อย่างง่าย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อจบกิจกรรม นักเรียนสามารถ

- จดจำตัวอักษรภาษาไทยเบื้องต้นได้
- เชื่อมโยงภาพกับคำศัพท์ได้ถูกต้อง
- เรียงเมล็ดข้าวเป็นตัวอักษรหรือคำศัพท์ที่ง่าย ๆ ได้
- มีความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

3. สาระการเรียนรู้

- การรู้จักตัวอักษรภาษาไทย
- การเชื่อมโยงภาพกับคำศัพท์
- การวิเคราะห์คำศัพท์อย่างง่าย
- การใช้สื่อจากธรรมชาติในการเรียนรู้

4. สื่อและอุปกรณ์

- เมล็ดข้าวสาร
- บัตรคำศัพท์ภาษาไทย
- บัตรภาพประกอบคำศัพท์
- กระดาษการ์ดสำหรับเรียงเมล็ดข้าว
- กาว
- ถาดใส่เมล็ดข้าว

5. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ (5 นาที)

- ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับ ข้าว เช่น
 - ข้าวมาจากไหน
 - เรากินข้าวทุกวันหรือไม่
- ครูนำเมล็ดข้าวมาให้เด็กดูและสัมผัส
- ครูแนะนำกิจกรรมว่า วันนี้เราจะใช้เมล็ดข้าวมาเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นสอน / ชั้นดำเนินการกิจกรรม (20–25 นาที)

กิจกรรมที่ 1 เรียงเมล็ดข้าวเป็นตัวอักษร

1. ครูแสดงบัตรตัวอักษร เช่น ก ข ค
2. ให้นักเรียนเรียงเมล็ดข้าวตามรูปตัวอักษร

กิจกรรมที่ 2 จับคู่ภาพกับคำศัพท์

1. ครูแจกบัตรภาพ เช่น ไข่ ปลา กล้วย
2. นักเรียนเลือกบัตรคำศัพท์ที่ตรงกับภาพ

กิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์เสียงพยัญชนะต้น

1. ครูออกเสียงคำ เช่น “ไข่”
2. นักเรียนเลือกตัวอักษร “ก”

กิจกรรมที่ 4 สร้างคำจากภาพ

1. ครูแสดงภาพ
2. นักเรียนช่วยกันเรียงเมล็ดข้าวเป็นคำศัพท์

ขั้นสรุป (5–10 นาที)

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนคำศัพท์ที่เรียน
2. ให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานของตนเอง
3. ครูชื่นชมและเสริมแรงทางบวก

6. การประเมินผล

วิธีการประเมิน	เครื่องมือ	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต	เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ตรวจผลงาน	ชิ้นงานเรียงเมล็ดข้าว	สามารถเรียงตัวอักษรได้ถูกต้อง
การตอบคำถาม	การสนทนา	เด็กสามารถเชื่อมโยงคำศัพท์ได้

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กสามารถจดจำตัวอักษรภาษาไทยได้ดีขึ้น
2. เด็กมีทักษะการเชื่อมโยงคำศัพท์กับภาพ
3. เด็กเกิดความสุขและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย
4. เด็กพัฒนาทักษะการคิด การสังเกต และการทำงานร่วมกัน

แผนการสอน 5 แผน (ใช้ได้ทั้งสัปดาห์)

วัน	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์	กิจกรรมหลัก	สื่อ
วันจันทร์	รู้จักตัวอักษรจาก เมล็ดข้าว	เด็กสามารถจดจำ ตัวอักษรภาษาไทย เบื้องต้น	ครูแสดงบัตรตัวอักษรและให้ นักเรียนเรียงเมล็ดข้าวเป็นรูป ตัวอักษร	เมล็ดข้าว บัตร ตัวอักษร
วันอังคาร	ภาพกับคำ สัมพันธ์กัน	เด็กสามารถจับคู่ภาพกับ คำศัพท์	นักเรียนจับคู่บัตรภาพกับบัตร คำศัพท์ที่ถูกต้อง	บัตรภาพ บัตร คำ
วันพุธ	ฟังเสียง พยัญชนะต้น	เด็กสามารถจำแนกเสียง พยัญชนะต้น	ครูออกเสียงคำศัพท์ นักเรียนเลือก ตัวอักษรที่ตรงกับเสียง	บัตรตัวอักษร
วัน พฤหัสบดี	สร้างคำจากภาพ	เด็กสามารถสร้างคำศัพท์ ง่าย ๆ	นักเรียนเรียงเมล็ดข้าวเป็นคำศัพท์ จากภาพที่กำหนด	เมล็ดข้าว บัตร ภาพ
วันศุกร์	สนุกกับการจัด หมวดหมู่คำ	เด็กสามารถจัดกลุ่ม คำศัพท์	นักเรียนจัดหมวดหมู่คำศัพท์ เช่น สัตว์ ผลไม้ สิ่งของ	บัตรคำ บัตร ภาพ

ตารางวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัดหลักสูตรปฐมวัย

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	กิจกรรมที่ใช้	ผลที่คาดหวัง
มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสาร ได้เหมาะสมกับวัย	9.1 สนทนาโต้ตอบและ เล่าเรื่องได้	การตอบคำถามและ สนทนาในกิจกรรม	เด็กสามารถสื่อสารและ แสดงความคิดเห็นได้
มาตรฐานที่ 9	9.2 อ่านภาพ สัญลักษณ์ และคำได้	กิจกรรมจับคู่ภาพกับคำ	เด็กสามารถเชื่อมโยงภาพ กับคำศัพท์
มาตรฐานที่ 10 มี ความสามารถในการคิด	10.1 คิตรวบยอดและ เชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ	กิจกรรมจัดหมวดหมู่ คำศัพท์	เด็กสามารถวิเคราะห์และ จำแนกคำ

